

Rokua UNESCO Global Geopark, sopimuskausi 2027-2030.

Esitys Rokua Geopark perustajatahoille sopimuskauden 2027-2030 rahoituksesta.

Tausta

Rokua Geopark hyväksyttiin Global Geoparks – ja European Geoparks –verkostojen jäseneksi 1.10.2010. UNESCO Global Geopark –statuksen se sai marraskuussa 2015 UNESCON hyväksyttyä uuden International Geoparks ja Geoscience (IGGP) –ohjelman muodostamisen. Rokua Geopark on ensimmäinen Suomen viidestä (5/2026) UNESCO Global Geopark alueesta.

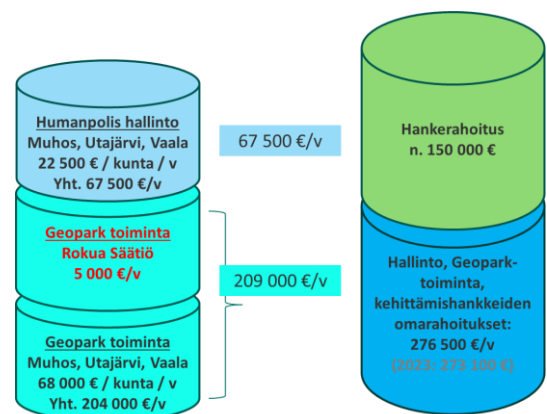
Rokua Geoparkin ovat vuonna 2009 yhteisesti perustaneet Muhoksen, Utajärven ja Vaalan kunnat, Metsähallitus sekä Rokuan Terveys- ja Kuntouttamissäätiö. Rokua Geoparkin hallinnoinnista on laadittu kahdenkeskiset sopimukset perustajatahojen ja Humanpolis Oy:n välille. Humanpolis Oy:n tehtävänä Rokua Geoparkin toiminnassa on osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen asettamin edellytyksin johtaa ja toteuttaa Rokua Geoparkin toimintaa Geopark Johtoryhmän hyväksymien lyhyen- ja pitkän aikavälin suunnitelmien sekä budjetin puitteissa.

Perustajatahot ovat perustamissopimuksella sitoutuneet Rokua Geopark -toiminnan ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Rokua Geopark johtoryhmä tekee esityksen Rokua Geoparkin perustajatahoille toiminnan ylläpitoon tarvittavista resursseista neljän (4) vuoden toimintakaudeksi kerrallaan. Humanpoliksen hallintoon ja Rokua Geopark -toimintaan osoitetut määrärahat vahvistetaan perustajatahojen ja Humanpoliksen kahdenkeskisillä sopimuksilla. Rokua Geopark johtoryhmä valmistelelee lisäksi vuosikohtaiset toimintasuunnitelmat ja talousarviot, jotka Humanpolis Oy:n hallitus vahvistaa.

Esitys Rokua Geopark sopimuskauden 2027-2030 rahoitusmalliksi

Esitys kaudelle 2027-2030:

- Humanpolis Oy:n toiminta rakentuu Oulujokilaakson elinvoiman vahvistamisesta ja Rokua Geopark toiminnan ylläpidosta ja kehittämisestä.
- Esitys Humanpolis Oy:n rahoituskokonaisuudesta on 276 500 € / vuosi, josta Geopark-toiminnan osuus on 209 000 € / vuosi ja Humanpolis Oy:n hallinnon osuus 67 500 € / vuosi.
- Geopark-sopimuksen mukaisen Geopark-toiminnan rahoittamiseen osallistuvat Muhoksen, Utajärven ja Vaalan kunnat sekä Rokuan Terveys- ja Kuntouttamissäätiö. Metsähallitus osallistuu Geopark-toiminnan resurssointiin asiantuntijatyön osoittamisen kautta.
- Muhoksen, Utajärven ja Vaalan kunnat vastaavat Humanpolis Oy:n hallinnon rahoittamisesta.
- Rahoitusmallia on valmisteltu Rokua Geopark johtoryhmässä ja Humanpolis Oy:n hallituksessa.
- Humanpolis Oy:n hallitus on 28.5.2026 hyväksynyt rahoitusmallin esitettäväksi kunnille.
- Rokua Säätiön rahoituksen edellytykset ovat alisteisia saneerausohjelman vahvistumiselle.

Aiemmat sopimuskaudet ja niiden rahoitus

Kausi 2011-2014: 135 000€/vuosi

- Ensimmäinen Rokua Geopark sopimuskausi
- Rokua Säätiö omisti Humanpolis Oy:n ja vastasi sen hallinnoinnin kustannuksista sopimuksen ulkopuolella
- Rahoituksen taso perustui Rokuan harjualueen kehittämishankkeiden omarahoituksen tasoon vuonna 2009
- Geopark –toimintaan tarvittiin vähintään yhden kokopäiväisen henkilön työpanos
- EU -hankkeiden kanssa vuosittainen rahoitusresurssi oli noin 400 000€ / vuosi

Kausi 2015-2018: 172 000€/vuosi

- Toinen Rokua Geopark sopimuskausi
- Kuntarahoitusta nostettiin hieman jotta voitiin liittyä Oulun Matkailu Oy:n jäseneksi
- Lisäksi kasvatettiin Ympäristöjaoston rahoitusta
- Kuntarahoitus, Muhos, Utajärvi ja Vaala: 44000€/vuosi/kunta
- Rokua Säätiö 34000 €/v, Metsähallitus 6000 €/v.
- EU -hankkeiden kanssa vuosittainen rahoitusresurssi oli noin 300 000€ / vuosi

Kausi 2019-2022: 206 000€/vuosi

- Kolmas Rokua Geopark sopimuskausi
- Rahoitusosuuksia nostettiin UNESCO:n velvoittaman geotieteilijän palkkakustannusten sisällyttämiseksi osin perusrahoitukseen.
- Humanpolis osakeyhtiön hallinto yhdistettiin Rokua Geopark hallintoon.
- Kuntarahoitus, Muhos, Utajärvi ja Vaala: 55000€/vuosi/kunta + Humanpolis hallinto 14000 €/v/kunta.
- Rokua Säätiö 35000 €/v (toteutunut 2019: 35000€, 2020: 0€, 2021: 10000€, 2022: 10000€). Metsähallitus 6000 €/v.
- EU -hankkeiden kanssa vuosittainen rahoitusresurssi oli noin 400 000€ / vuosi

Kausi 2023-2026: 213 100 €/vuosi

- Neljäs Rokua Geopark sopimuskausi
- Rahoitusmallissa matkailukehittäjän palkkakustannuksia (50%) sekä matkailun aluemarkkinoinnin ja tiedolla johtamisen kustannuksia on sisällytetty perusrahoitukseen.
- Matkailukehittäjän kustannusta kompensoidaan ympäristökasvattajan perustoimintaan osoitetun työajan pienentämisellä ja hanketyön osuuden lisäämisellä (50%).
- Humanpolis osakeyhtiön hallinnossa resurssia lisätään alueelliseen elinvoimakehittämiseen ja taloushallinnon palveluihin, joiden osalta kustannukset nousevat pääosin inflaation johdosta.
- Kuntarahoitus, Muhos, Utajärvi ja Vaala: 65 500 €/v/kunta + Humanpolis hallinto 20 000 €/v/kunta.
- Rokua Säätiö 10 000 €/v.
- Metsähallitus 6 600 €/v.
- EU -hankkeiden kanssa vuosittainen rahoitusresurssi noin 400 000 € / vuosi

Perustajatahojen Rokua Geoparkille myöntämän rahoituksen tasoihin esitetään muutoksia johtuen seuraavista seikoista:

- Johtuen valtakunnallisesta linjauksesta, Metsähallitus luopuu Geopark-toiminnan suorasta rahoittamisesta, ja osallistuu toimintaan osoittamalla toiminnan tueksi asiantuntijatyötään ja ylläpitämällä valtion mailla sijaitsevia retkeilyrakenteita ja suojelualueita. Metsähallituksen rahoitusosuus sopimuskaudella 2023-2026 oli 6600 €/vuosi.
- Rokua Säätiö on kohdannut sopimuskauden 2023-2026 aikana toiminnallisia haasteita ja joutunut tasapainottamaan talouttaan. Talouden tasapainottamishjelman vuoksi Säätiöllä on tarve pienentää rahoitusosuutta arviolta **5000 euroon** vuositasolla.
- Jotta Geopark-toiminnan laajuus ja laatu voidaan ylläpitää, aiheutuu Metsähallituksen ja Säätiön rahoitusosuuksien muutoksista **11 600 euron** korotustarve kunnille.
- Yleisen kustannusten nousun ennakoidaan jatkuvan voimakkaana etenkin uuden sopimuskauden alkupuolella. Tämä heijastuu erityisesti yhtiön ostopalvelupohjaisissa taloushallinto-, työterveys-, toimitila- ja pankkipalvelumaksuissa. Vuoden 2026 mukainen inflaatiotaso (n. 1,5 % huhtikuussa 2026) aiheuttaa perusrahoitukseen suhteellista pienenemistä. Yhtiön hallintoon osoitettu rahoitusosuuksien korottaminen (yht. 7 500 €/v; 60 000 €/v → 67 500 €/v) mahdollistaa nykytasoisten hallinnon ostopalvelujen hankinnan, mutta vaatii tasapainottamista yhtiön yleisessä kehittämistoiminnassa. Geopark-toiminnan osalta kokonaisrahoituksen pienentyminen (213 100 € → 209 000 €) yhdessä inflaatiovaikutuksen kanssa aiheuttaa tarpeen operatiivisen toiminnan tasapainottamiseen ja strategian toteuttamisen priorisointeihin sekä ulkopuolisen rahoituksen lisäämiseen.
- Rokua Geopark alueen matkailun pitkäjänteisen ja laadukkaan kehittämisen varmistamiseksi on Geopark-organisaatioon sisällytettävä matkailupääällikkö, jonka työpanosta voidaan käyttää perustoiminnan tarpeiden ja tavoitteiden mukaisesti.
 - Rokua Geopark alueen matkailun kehittämiseen kohdistuu isoja tulosodotuksia, ja erityisesti aluemarkkinointiin ja toisaalta Geopark-statusen näkyvyyteen alueen sisällä kaivataan vahvempia toimenpiteitä.
 - Alueen matkailupalveluita on kehitettävä vastuullisen matkailun toimintamallien mukaisesti, jotta Rokua Geopark ja siellä sijaitsevat matkailupalvelut vastaavat kansainvälisiin matkailun trendeihin ja globaalisti YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden velvoitteisiin. VisitFinlandin toimintamallin mukaisesti Sustainable Travel Finland (STF) merkin mukaisella vastuullisella matkailualueella on oltava koordinaattori, joka vastaa alueellisen osaamisen ja toimintamallien kehittämisestä ja moderoi alueen yritysten tuotteet VisitFinlandin datahubiin.
 - Alueen yhteismarkkinoinnin toimintamallia uudistettiin sopimuskauden 2019-2022 lopulla. Uusi toimintamalli mahdollistaa paremmin matkailuyritysten omiin markkinointitarpeisiin vastaamisen. Matkailupalveluiden markkinointia ja tuotetarjontaa tulisi kehittää myös tiedolla johtamisen menetelmillä. Markkinointitoimenpiteiden oikea-aikainen ja -teemainen kohdentaminen, kohderyhmien tehokas tavoittaminen, yritysten tuotekehitystyö markkinoiden kysynnän mukaisesti sekä alueen matkailuinfrastruktuurin laadukas ylläpito ja kehittäminen vaativat jatkuvaa tiedon keräämistä ja analysointia alueelle suuntautuvasta matkailusta. Tiedon kerääminen, analysointi ja kanavointi kehittämistoimenpiteiksi vaatii sekä henkilö- että ostopalveluresursseja.

- Matkailuyritysten toimintaympäristöön liittyy kehittämistarpeita, joissa tarvitaan monialaista yhteistyötä. Useiden yritysten liiketoiminnan kasvua rajoittavat työvoimapula, heikko kyvykkyys investointeihin ja maankäytölliset rajoitteet. Geopark-toiminnan kautta voidaan edistää alueen houkuttelevuutta työvoiman ja ulkopuolisten investointien näkökulmasta. Potentialisten tahojen tavoittaminen vaatii tiivistä verkostotyötä, jossa matkailun toimialan ja Geopark-alueen maantieteen ja toimijoiden erityispiirteiden tuntemisella on tärkeä rooli. Matkailuyritysten liiketoiminnan kehittämisessä matkailupäällikkö on avainhenkilö yhdessä alueen elinkeinokehittäjien kanssa.
- Oulun Matkailu Oy on laajentanut Pohjolan Rengastien seutumarkkinointimallia Visit Northern Finland markkinointibrändiin, jossa yhteinen matkailun markkinointialue ulottuu Oulun seudun lisäksi Kainuun, Koillismaan ja Etelä-Lapin alueille. VNF brändi on otettu Oulun Matkailu Oy:ssä käyttöön vuoden 2025 aikana, ja B2B markkinoinnissa se on korvannut Pohjolan Rengastien brändin. Vuosina 2024-2026 Humanpolis Oy on maksanut Pohjolan Rengastien seutumarkkinoinnissa suurinta, 20 000 euron vuosimaksua kolmivuotisen sopimuksen mukaisesti. Sopimuksen optiovuodet ovat 2027 ja 2028. Humanpolis Oy seuraa seutumarkkinoinnin brändikehitystä ja arvioi siihen osallistumisen laajuutta. Yleinen kustannustason nousu ja suhteessa heikentyvä Geopark-toiminnan rahoitus pohja aiheuttavat kuitenkin painetta seutumarkkinointitason uudelleen tarkasteluun ja resurssien kohdentamiseen strategian kärkitoimenpiteisiin.
- UNESCO Global Geoparkeilta edellytetään päivittäin saatavilla oleva geotieteilijä, jonka tulee olla joko työsuhteessa tai siihen rinnastettavassa sopimussuhteessa Geoparkin hallinto-organisaatioon. Vuoden 2024 kesään saakka Geologian tutkimuskeskus vastasi geologian asiantuntijan osoittamisesta Rokua Geoparkin käyttöön, mutta syksystä 2024 alkaen geologian asiantuntija on hankittu palvelusopimuksella. Lisäksi toimitusjohtajalla on ollut geotieteilijän pätevyys. Riittävä geologinen asiantuntemus on varmistettava geopark-organisaation käyttöön myös sopimuskaudella 2027-2030.

Esitys rahoituksen jakautumisesta (yht. 276 500 €)

- Kuntarahoitus: Muhos, Utajärvi ja Vaala:
 - Humanpoliksen hallinto 22 500 €/v/kunta (aiemmin 20 000 €/v/k), yhteensä 67 500 €/v, jakautuen kustannuslajeittain:

Yleisen hallinnon kustannusrakenne:

Palkkakustannukset:	20 000 €	<i>0,25 htv</i>
Ostopalvelut:	2 000 €	<i>kokouskulut, toimitilojen ylläpito</i>
Matkakustannukset:	1 000 €	<i>kokoukset, edustustilaisuudet</i>
Hallitustyöskentely:	5 000 €	<i>hallituksen jäsenten palkat</i>
Muut hallinnolliset kulut:	39 500 €	<i>toimitilat, hallintopalvelut</i>
Tot.	67 500 €	

- Geopark-toiminta 68 000 €/v/kunta (aiemmin 65 500 €), yhteensä 204 000 €/v:

Rokua Geopark toiminta, kustannusrakenne:

Palkkakustannukset	125 000 €	1,75 htv
Markkinointi- ja verkostotyö	36 500 €	
Seutumarkkinointi	10 000 €	Visit Northern Finland / PoRe
Aluemarkkinointi	9 500 €	vuosikampanjat, esim. kesälehti
Esitteet ja kartat	4 000 €	yleisesite, elämysoppaat, reitit
Messut (2kpl)	5 000 €	vuosittain valittavat messut
Digitaaliset työkalut	5 000 €	viestintäalustat, matkailutieto
GGN ja Unesco	2 000 €	vuosittainen jäsenmaksu
Tapahtumat	1 000 €	geopark-viikko, kouluretket
Matkakustannukset	9 000 €	konferenssit, markkinointimatkat
Hallinnolliset kulut	38 500 €	toimitilat, hallintopalvelut
Tot.	209 000 €	

- Kuntien rahoitusosuuksia nostetaan inflaation aiheuttaman yhtiön hallintopalvelujen kustannusten nousun sekä Metsähallituksen ja Rokua Säätiön geopark-rahoitusosuuksien pienentymisen kattamiseksi. Esitetyllä resurssipohjalla yhtiön ulkopuolelta hankittavat hallintopalvelut kyetään säilyttämään laadukkaina, mutta vastaavasti operatiivisessa toiminnassa joudutaan optimoimaan matkakuluja ja ostopalveluja.
- Rokua Säätiö: **5 000 €/vuosi** (aiemmin 10 000 €).
 - Rokua Säätiö osallistuu Geopark –statuksen ylläpidon kustannuksiin sekä Geopark alueen kehittämistoimintaan.
 - Rokua Säätiön rahoitusosuus varmistuu kesäkuussa 2026, ja se on alisteinen saneerausohjelman vahvistumiselle.
- Metsähallitus: asiantuntijaedustus johtoryhmässä ja Rokuan ympäristöjaostossa, ei rahoituksen osoittamista toimintaan (aiemmin 6 600 €/v)
 - Metsähallitus on osallistunut vain Geopark -ohjelmaan kuulumisen hallinnoinnista ja statuksen ylläpidosta aiheutuviin kustannuksiin. Metsähallitus osoittaa kuitenkin oman vuosibudjettinsa Geopark-statuksen kannalta kriittisten Rokuan kansallispuiston ja Oulujärven retkeilyalueen ylläpitoon ja kehittämiseen. Lisäksi Metsähallitus osoittaa asiantuntijatyötä käytettäväksi Rokua Geoparkin johtoryhmätyöskentelyyn ja Rokuan ympäristöjaostoon (Ympäristö ja rakenteet -teemaryhmä).
- Laskennallisesti yhdessä EU-hankkeiden ja muiden ulkopuolisten rahoituslähteiden kanssa vuosittainen Geopark toiminnan kehittämisen ja ylläpidon rahoitusresurssi olisi noin 400 000€ / vuosi.

Muhoksella 28.5.2026,

Mikko Kiuttu, toimitusjohtaja
Yhtiön hallitus
Humanpolis Oy

Esitykseen liittyvät käsittelyt:

- 26.5.2026 Rokua Geopark johtoryhmän ja Humanpolis Oy:n hallituksen työpaja.
- 28.5.2026 Humanpolis Oy:n hallituksen kokous

Esityksen liitteet:

- Rokua Geopark rahoitussopimus vuosille 2027-2030 (kunnat, Rokua Säätiö, Metsähallitus)
- Rahoituskauden 2027-2030 esittely, Power Point esitys (strategia, rahoitussuunnitelma)